

شورای ایمنی زیستی

عنوان سند:

دستورالعمل ایمنی کارکنان در برخورد با مخاطرات بیولوژیک

شماره سند:

BS-WI-002-00

تاریخ	شماره بازنگری	شرح اقدام	تهیه کننده	تایید کننده	تصویب کننده
۱۳۹۴/۱۰/۲۱	00	تدوین کلی دستورالعمل	نام و سمت دکتر صغری روحی دهبینه مسئول فنی آزمایشگاه تشخیص طبی انسیتو پاستور ایران	نام و سمت مهندس سعید فرهاد دبیر شورای ایمنی زیستی	نام و سمت دکتر علی اسلامی فر معاون خدمات تخصصی
			امضا	امضا	امضا
			نام و سمت	نام و سمت	نام و سمت
			امضا	امضا	امضا
			نام و سمت	نام و سمت	نام و سمت
			امضا	امضا	امضا
			نام و سمت	نام و سمت	نام و سمت
			امضا	امضا	امضا

شماره سند: BS-WI-002	دستورالعمل ایمنی کارکنان در برخورد با مخاطرات بیولوژیک	
شماره بازنگری: 00		

(۱) هدف از ایجاد: ایجاد دستورالعمل جهت برقراری ایمنی کارکنان.

(۱-۱) بازنگری این سند بنا به پیشنهاد هر یک از کارکنان ذیصلاح و با تأیید مقام ذیصلاح امکان پذیر می باشد.

(۲) دامنه کاربرد: این دستورالعمل در انستیتو پاستور ایران کاربرد دارد.

(۳) منابع:

۱-۳ استاندارد ISIRI-ISO 15189

۲-۳ کتاب "مجموعه ای از مستندات سیستم مدیریت کیفیت در آزمایشگاه پزشکی" (آزمایشگاه مرجع سلامت-انجمن آسیب شناسی ایران)، چاپ اول، سال ۱۳۸۸.

(۴) تعاریف :-

(۵) شرح دستورالعمل:

۱-۵ واکسیناسیون کارکنان

۱-۱-۵ قبل از شروع به کار، ایمنی کارکنان را در برابر میکروارگانیسم هایی که احتمال مواجهه با آن ها وجود دارد به ویژه در مورد ویروس های هپاتیت B، هپاتیت C و HIV ارزیابی کرده و سوابق آن در پرونده بایگانی نمایید.

۲-۱-۵ چنانچه سابقه مستند از انجام واکسیناسیون قبلی فرد برای هپاتیت B موجود نبود، ابتدا تیتراسیون آنتی بادی بر علیه هپاتیت B را انجام دهید.

۳-۱-۵ در صورت ایمن نبودن فرد، واکسیناسیون را انجام دهید و ۲-۳ ماه بعد از انجام واکسیناسیون جهت حصول اطمینان از موثر بودن واکسن، مجدداً آنتی بادی علیه هپاتیت B را مورد ارزیابی قرار دهید.

توجه: وظیفه اطلاع رسانی به کارمندان جدیدالورود به عهده رئیس آزمایشگاه و پایش روند اجرا بر عهده مسئول ایمنی می باشد.

۲-۵ دستورالعمل مواجهه با Needle Stick (جراحت با وسایل تیز و برنده)

۱-۲-۵ عضو مجروح (منطقه جراحت در دست) را زیر شیر آب نگاه داشته، با فشار آوردن بر روی قسمتی بالاتر از محل ورود سوزن باعث شوید تا مقداری خون خارج شود. دست را با آب فراوان شست و شو دهید.

۲-۲-۵ به مسئول ایمنی اطلاع دهید تا تاریخچه فرد منبع آلودگی (بیمار مراجعه کننده) و وضعیت واکسیناسیون فرد در معرض خطر را ثبت نماید.

شماره سند: BS-WI-002	دستورالعمل ایمنی کارکنان در برخورد با مخاطرات بیولوژیک	
شماره بازنگری: 00		

۵-۲-۳) مسئول ایمنی موظف می باشد در همان روز مواجهه فرد با سرسوزن از فرد در معرض خطر نمونه خون بگیرد.

۵-۲-۴) مسئول ایمنی موظف است اطلاعات آزمایشگاهی مربوط به فرد منبع آلودگی (در صورت اطلاع) را ثبت نماید.

توجه: اطلاعات آزمایشگاهی مربوط به فرد در معرض خطر از جمله وضعیت بارداری برای خانم ها و ... نیز باید ثبت شود.

۵-۲-۵) مسئول ایمنی موظف می باشد با هماهنگی با رئیس آزمایشگاه، فرد حادثه دیده را به مراکز مسئول جهت انجام اقدامات ضروری از قبیل ایمن سازی از نظر کزاز، اقدامات پروفیلاکسی در مورد هپاتیت B و مشورت های ضروری معرفی نماید.

۵-۲-۶) گزارش حادثه توسط مسئول ایمنی در فرم ثبت و پیگیری حوادث مخاطره آمیز به شماره BS-FO-006 و فرم گزارش حادثه، وقایع و بیماریهای شغلی به شماره BS-FO-007 ثبت گردد.

۵-۳) دستورالعمل مواجهه با خون و مایعات بیولوژیک

۵-۳-۱) عضو آلوده به خون یا سایر مایعات بیولوژیک را با مقادیر فراوان آب شست و شو دهید.

۵-۳-۲) به مسئول ایمنی اطلاع دهید تا تاریخچه فرد منبع آلودگی (بیمار مراجعه کننده که نمونه وی باعث ایجاد مسئله شده است) و وضعیت واکسیناسیون فرد در معرض خطر را ثبت نماید.

۵-۳-۳) مسئول ایمنی موظف است در همان روز مواجهه فرد با خون و یا سایر مایعات بیولوژیک، از فرد در معرض خطر نمونه خون بگیرد.

۵-۳-۴) مسئول ایمنی موظف می باشد اطلاعات آزمایشگاهی مربوط به فرد منبع آلودگی (در صورت اطلاع) را ثبت نماید.

توجه: اطلاعات آزمایشگاهی مربوط به فرد در معرض خطر از جمله وضعیت بارداری برای خانم ها و ... نیز باید ثبت شود.

۵-۳-۵) مسئول ایمنی موظف می باشد با هماهنگی با رئیس آزمایشگاه، فرد حادثه دیده را به مراکز مسئول جهت انجام اقدامات ضروری از قبیل ایمن سازی از نظر کزاز، اقدامات پروفیلاکسی در مورد هپاتیت B و مشورت های ضروری معرفی نماید.

۵-۳-۶) گزارش حادثه توسط مسئول ایمنی در فرم ثبت و پیگیری حوادث مخاطره آمیز به شماره BS-FO-006 و فرم گزارش حادثه، وقایع و بیماریهای شغلی به شماره BS-FO-007 ثبت گردد.

شماره سند: BS-WI-002		
شماره بازنگری: 00	دستورالعمل ایمنی کارکنان در برخورد با مخاطرات بیولوژیک	

۴-۵) دستورالعمل اصول مدیریت درمان در موارد آلودگی هپاتیت B و هپاتیت C

۱-۴-۵) منبع آلودگی را هرچه سریع تر از نظر آلودگی با ویروس هپاتیت C (HCV) و ویروس هپاتیت B (HBV) مورد بررسی قرار دهید.

۲-۴-۵) در خصوص آلودگی با هپاتیت B، بررسی وضعیت واکسیناسیون و سطح آنتی بادی فرد در معرض خطر مسائلی هستند که در برخورد با ماده آلوده به HBV باید در نظر گرفته شوند.

۱-۲-۴-۵) در صورت عدم وجود سابقه واکسیناسیون، شخص را بلافاصله تحت واکسیناسیون قرار دهید.

۲-۲-۴-۵) چنانچه تجویز ایمونوگلوبین هپاتیت B ضرورت داشته باشد هرچه سریع تر تزریق نمایید. (زمان مطلوب تا ۲۴ ساعت اول پس از برخورد است).

توجه: در مورد میزان تاثیر ایمونوگلوبین، اگر بیش از هفت روز از زمان آلودگی گذشته باشد توافق نظر وجود ندارد.

۳-۴-۵) در خصوص آلودگی با هپاتیت C،

۱-۳-۴-۵) توصیه CDC مبتنی بر انجام آزمایش هپاتیت C، از منبع آلودگی می باشد.

۲-۳-۴-۵) همچنین فرد آلوده شده را نیز باید از نظر anti-HCV و آنزیم کبدی ALT در دو مرحله ۱- هنگام آلودگی و ۲- چهار تا شش ماه پس از مواجهه، مورد بررسی قرار دهید.

۳-۳-۴-۵) در صورت تمایل به بررسی سریع تر فرد آلوده شده، حدود چهار تا شش هفته پس از مواجهه با منبع آلوده، ارزیابی HCV-RNA توصیه می شود.

۴-۴-۵) گزارش حادثه توسط مسئول ایمنی در فرم ثبت و پیگیری حوادث مخاطره آمیز به شماره BS-FO-006 و فرم گزارش حادثه، وقایع و بیماریهای شغلی به شماره BS-FO-007 ثبت گردد.

۵-۵) دستورالعمل اصول مدیریت درمان در موارد آلودگی با ویروس ایدز (HIV)

۱-۵-۵) در موارد برخورد فرد در معرض خطر با نمونه آلوده به HIV، منبع آلودگی را هرچه سریع تر از نظر HIV مورد بررسی قرار دهید.

۲-۵-۵) در صورت مثبت بودن نتیجه آزمایش، شناسایی منبع آلوده کننده و پیگیری وی برای بررسی تعداد سلول های لنفوسیت T نوع CD4+، تعداد ویروس و درمان های قبلی و فعلی ضد ویروس فرد مبتلا را انجام دهید.

۱-۲-۵-۵) بلافاصله پس از برخورد اقدامات طبی را زیر نظر پزشک عفونی شروع کنید (بر اساس دستورالعمل، فرد مورد مواجهه با نمونه آلوده به ویروس HIV می باید سریعاً به مراکز درمان ایدز مراجعه تا آنتی رترو ویروس تراپی در مورد شخص انجام شود). موجود نبودن اطلاعات فوق الذکر نباید شروع اقدامات درمانی را به تعویق بیندازد؛ زیرا تغییر رژیم درمانی پس از شروع درمان نیز امکان پذیر می باشد.

۳-۵-۵) طبق مصوبه CDC در موارد برخورد فرد با نمونه آلوده به HIV، نهایتاً تا ۳۶ ساعت بعد از مواجهه باید اقدامات اولیه انجام پذیرد زیرا بعد از این زمان اقدامات درمانی اثر کمتری را خواهد داشت.

شماره سند: BS-WI-002		
شماره بازنگری: 00	دستورالعمل ایمنی کارکنان در برخورد با مخاطرات بیولوژیک	

۵-۶) اصول شست و شوی صحیح دست ها بعد از کار در آزمایشگاه

۵-۶-۱) هنگام به کارگیری مواد دارای مخاطرات زیستی دستکش مناسب بپوشید. به هر حال این عمل نمی تواند جایگزین شست و شوی مناسب و منظم دست ها توسط پرسنل شود. دست ها را حتما و مکررا بعد از به کارگیری مواد عفونی دارای مخاطرات زیستی، قبل از خوردن و آشامیدن و قبل از ترک آزمایشگاه به نحو صحیح بشویید.

۵-۶-۲) در اغلب مواقع شستشوی کامل دست ها با صابون و آب معمولی به منظور آلودگی زدایی کافی است. اما در شرایط آلودگی با ریسک بالا مصرف صابون های میکروب کش توصیه می شود.

۵-۶-۳-۱) دست ها را کاملاً با صابون آغشته کنید. لابلای انگشتان و زیر ناخن ها را نیز فراموش نکنید.

۵-۶-۳-۲) سپس (به مدت حداقل ۱۰ ثانیه) با آب تمیز آب کشی کنید.

۵-۶-۳-۳) با دستمال کاغذی یا حوله پارچه ای خشک کنید. (اگر دستگاه خشک کن در دسترس است از هوای گرم برای خشک کردن دست ها استفاده نمایید).

۵-۶-۳) توصیه می شود شیر آب را با آرنج، باز و بسته کنید و اگر در جایی مقدور نیست به منظور پیشگیری از انتقال آلودگی از دستمال کاغذی یا حوله پارچه ای برای باز و بسته کردن شیر آب استفاده نمایید.

۵-۶-۴) در شرایطی که مایع دستشویی مناسب در دسترس نیست برای آلودگی زدایی، دست های آلوده را به الکل آغشته نمایید.

۶) مستندات:

۶-۱) فرم ثبت و پیگیری حوادث مخاطره آمیز به شماره BS-FO-006

۶-۲) فرم گزارش حادثه، وقایع و بیماری های شغلی به شماره BS-FO-007